

Polska ukrzyżowana przez Niemców i Rosjan. „Kantor w Muzeum Armii Krajowej? Tak!” - czyli ostatni obraz krakowskiego artysty

[Paweł Gzyl](#)

Opracowanie:

23 marca 2026, 14:32

"Klęska wrześniowa" Tadeusza Kantora w Muzeum Armii Krajowej fot. Materiały prasowe

We wtorek 24 marca o godz. 11.30 w Muzeum Armii Krajowej w Krakowie pokazany zostanie ostatni obraz namalowany przez Tadeusza Kantora przed śmiercią, będący jednocześnie ostatnim jego autoportretem. Wydarzeniu towarzyszyć ma happening. Wstęp wolny.

W zbiorach MAK znajduje się jedno z ostatnich dzieł malarskich Tadeusza Kantora – obraz zatytułowany „Klęska wrześniowa”. Twórca namalował go w marcu 1990 r. na prośbę krakowskich akowców, tworzących wtedy w Krakowie muzeum poświęcone Armii Krajowej.

Wymowny obraz przedstawia polskiego żołnierza rozpiętego krzyżu. Tłem jest mapa II Rzeczypospolitej, rozdarta przez dwóch najeźdźców – hitlerowskie Niemcy i sowiecką Rosję. Dzieło jest w zasadzie instalacją: do płótna malarz przytwierdził drewniane ramiona krzyża i figurę żołnierza w mundurze i wysokim bucie.

Elementy umundurowania użyte do wykonania obrazu (kurtka mundurowa, guziki z orłem, bryczesy, skórzany but) są autentyczne. Zostały подарowane artyście przez krakowskich kombatantów AK.

Żołnierz na obrazie ma twarz Tadeusza Kantora. Jest to ostatni autoportret artysty, który zmarł kilka miesięcy później (8 grudnia 1990 r.), i jednocześnie jeden z ostatnich jego

obrazów. Jest to także jedyne dzieło artysty, stworzone na zamówienie, o czym sam mówił z dumą. Obraz – hołd dla żołnierzy AK – został wykonany nieodpłatnie i przekazany na tworzona w 1990 r. wystawę o Armii Krajowej.

Przez ponad dekadę malowidło prezentowane było na wystawie głównej w budynku Muzeum AK przy ul. Wita Stwosza. Po przerwie spowodowanej jej przebudową, dzieło Tadeusza Kantora pojawi się na nowym miejscu.

Z tej okazji MAK zaprasza we wtorek 24 marca o godz. 11.30 na happening zatytułowany „Kantor w Muzeum Armii Krajowej? Tak!”. Program wydarzenia przewiduje m.in.: uroczyste odsłonięcie obrazu, przedstawienie jego historii oraz projekcję fragmentów archiwalnego filmu dokumentującego proces powstawania malowidła.

O dziele opowiedzą: kierownik Muzeum Tadeusza Kantora z Ośrodka Dokumentacji Sztuki T. Kantora CRICOTEKA w Krakowie Małgorzata Paluch-Cybulska, aktor Teatru Cricot 2 Bogdan Renczyński oraz Robert Springwald z Muzeum AK. Zaplanowano też happening związany z uzupełnieniem obrazu. A wśród gości pojawi się – uwaga! – sam Tadeusz Kantor.

Wydarzenie odbędzie się 24 marca (wtorek) o godz. 11.30 w siedzibie Muzeum Armii Krajowej przy ul. Wita Stwosza 12 w Krakowie. Wstęp wolny.

<https://gazetakrakowska.pl/polska-ukrzyzowana-przez-niemcow-i-rosjan-kantor-w-muzeum-armii-krajowej-tak-czyli-ostatni-obraz-krakowskiego-artysty/ar/c13p2-28844297>